Csütörtök
1945 január 18

Ára 50 fillér

VILÁGOSSÁG

II. ÉVFOLYAM | AZ ERDÉLYI MAGYAR NÉP LAPJA | 13. SZÁM

A román—magyar viszony

A Kommunisták Romániai Pártjának bukaresti napilapja, a Scânteia, vezércikkben foglalkozik a román—magyar viszonnyal. A szerző Miron Constantinescu, a lap erdélyi származásu politikai szerkesztője. A vezércikket teljes egészében közöljük.

Nicolae Bălcescu Erdélyt várnak tekintette, a szabadságért és az igazságért folyó háboru várának.

Valóban, egész multja tanuságtétel emellett. A történelemkönyvek lapjai közül Erdély népeinek harcát vezető, olyan méltóságteli és hősi alakok emelkednek ki, mint Mihail Valahul és Budai Nagy Antal 1437-ben, továbbá Hunyadi János és Dózsa György, Horia és Varga Katalin, Avram Iancu és Petőfi Sándor. Ezek a nagy alakok e népek őszinte szabadságvágyát jelképezik.

Ezt mondja a mult. De vajjon mit mutat a zaklatott jelen?

Ahogy az események Északerdélyben kialakulnak, az igazán tanulságos. Miután Hitler és Szálasi csapatait kiverték és miután azoktól a huligán bandáktól is megszabadultak, amelyeket „Iuliu Maniu-gárdák"-nak hivtak, Északerdélyben megindult az épitő munka.

Annak ellenére, hogy a fasiszta csapatok visszavonása után zürzavar maradt hátra és nagyok voltak a hiányok, a munka csodálatos uj lendülettel bontakozik ki, mégpedig a népek együttmüködésének, testvériességének szellemében.

A demokratikus hatóságok, amelyeket a nép választott, uj ütemben és a nép érdekében dolgoznak. Ezek a közigazgatási szervek a népek közötti béke és testvériesség kifejezői. Ezeket segiteni, támogatni kell, hogy a legkedvezőbb feltételek között fejthessék ki tevékenységüket. Hagyni kell, hogy a Dunavölgye békéjének ezek a magvai kifejlődhessenek és kivirágozhassanak. A magyarok és a románok közötti barátság hozzá fog járulni Európa e részének békéjéhez.

Az ipari termelés ujrakezdődött egy egész sereg vállalatnál, a kereskedelem fellendült, a közigazgatást ujjászervezték, a kultura fejlődik. Szükség van azonban tanárokra, orvosokra, mérnökökre, tanitókra.

A népek közötti barátság és testvériesség elve, az az elv, amelyet mi hirdetünk, gyakorlattá vált. Iuliu Maniu és csatlósainak dühe és mesterkedése tehetetlennek bizonyult.

De Magyarországon is hangzottak el illetékes helyről szavak, amelyek jó szomszédi viszonyt kérnek a környező népektől. Maga a miniszterelnök, Miklós Béla vezérezredes, hangoztatta a népek közötti jóviszony kialakitásának szükségességét.

Lássuk, mit tartalmaz a magyarországi Kommunista Párt alaptervezete, amelyet minden pártnak együttmüködési alapul ajánlott:

„Magyarország demokratikus átalakulása elválaszthatatlan a demokratikus külpolitikától. Ezért gyökeresen szakitanunk kell a német imperializmushoz igazodó külpolitikával, amely egy negyedszázad alatt kétizben sodorta az országot háborus vereségbe. Szakitanunk kell a magyar imperialista rögeszmével, Nagy-Magyarország reakciós ábrándjával. Egyszer és mindenkorra szakitani kell azokkal a törekvésekkel, amelyek a „magyarság vezető szerepének" ürügye alatt a Dunamedencében élő népek feletti uralomra irányultak a szelvelnek egyetlen eredménye, hogy Magyarország német gyarmattá, a magyar nép a németek szolganépévé vált".

És azután:

„Jó szomszédi viszonyt és őszinte együttmüködést kell teremteni az összes környező országokkal".

Ugyanekkor Maniu ur tanitványai Fehér vármegyében huligán módra és kihivóan hirdetik, hogy „köztünk és a magyarok között csak a kard fog dönteni," teljességgel meghamisitva Avram Iancu igazi eszméit és: „Utasitsátok vissza azok tanácsait, akik nektek a magyarokkal való barátságot hirdetik!"

Harcoltunk és a végsőkig harcolni fogunk az ellen a reakciós magatartás ellen, amely a népek közötti gyülöletet hirdeti és amely bünökre csábit. Ez a politika nem képviseli a széles román tömegek akaratát, ez csupán egyes soviniszta-fasiszta klikkek érdekét szolgálja, hogy a népek véres verejtékéből vagyont gyüjtsenek, s ugyanekkor mészárlásokba taszitsák a dolgozókat.

A román népnek semmi köze ezekhez a körökhöz, semmi köze a „nagy" Románia imperialista politikájához. A román nép szabad és demokratikus Romániát akar, szabad és demokratikus Erdélyt akar egy szabad és demokratikus Romániában.

A magyar nép el van szánva arra, hogy saját fasizmusa, saját sovinizmusa ellen harcoljon. Ezt a gyakorlatban a magyar kormány nyilatkozatokkal és tettekkel be is bizonyitotta.

Nekünk egy zászló alatt kell haladnunk, felszámolva a fasizmus és a sovinizmus maradványait. És a szövetséges népekkel együtt harcolnunk kell mindaddig, amig a hitlerizmus végső leverését el nem értük.

Csak igy teremthetünk uj légkört a Dunamedencében.

Csak akkor tisztulhat meg a látókör és csak akkor indulhat meg a termékeny együttmüködés, ha a gyülölet magvetői örökre eltünnek közülünk, ha a mészárlásra bujtogatókat a magyar s a román nép közös akarata örökre kiüzi sorainkból.

Az ugynevezett „ezer éves viszály", amely a két nép között máig volt, s amelynek semmi reális alapja nincs, örök barátság és jóviszony fogja felváltani.

Megsemmisitő vereséget mért a németekre Lengyelországban Zsukov tábornagy hadserege

Közel kétezer helység elfoglalása és megszámlálhatatlan hadizsákmány jelzi a diadalmas szovjet offenziva útját

MOSZKVA, január 17. A szovjet távirati iroda jelenti: A Zsukov tábornagy parancsnoksága alatt álló 1. fehérorosz hadseregcsoport a Varsótól délre lévő két Visztula-hidfőből kiindulva január 14-től kezdve támadásba ment át és áttörte az ellenség igen erősen megerősitett védelmi állásait. Ezek az erődítmények igen gondos müszaki munkával készültek és aknákkal, valamint harckocsiakadályokkal bőségesen el voltak látva. A védőállás körülbelül 20 kilométer mélységben volt tagozva. A szovjet csapatok támadása a reggeli ködben indult meg nagy légi és egyórás tüzérségi előkészités után. A foglyok vallomása szerint az itt védő négy német hadosztály ennek következtében állományának 70 százalékát elvesztette. Ezután következett a rohamlövegek és a gyalogság támadása, melyek közvetlen lövéssel kilőtték az ellenálló fészkeket.

Egymásután morzsolódnak fel a lengyelországi német hadosztályok

A támadás során a két különálló hidfőből kiindult egységek egyesültek és 60 kilométer mélységben áttörve, körülbelül 120 kilométer szélességüre bővitették a betörést. E harcok folyamán több várost és 1309 helységet foglaltak el. Átkeltek a Pilica folyón és elfoglalták Grojecet, mely 40 kilométerre fekszik Varsótól délnyugatra.

Egy másik hadoszlop a nagy közlekedési csomópont, Radom irányába támadott. Itt kemény harcok fejlődtek ki és 3 oldalról támadva, a szovjet harckocsiegységek és gyalogság a 2 német gyalogos és 2 páncélos hadosztályból álló védőőrséget felmorzsolta és január 16-án 20 órakor a várost elfoglalta.

Az 1. fehérorosz arcvonal csapatai három nap alatt a német katonák ezreit pusztitották el, 75 harckocsit, néhányszáz különböző ürméretü löveget, 540 géppuskát és nagyszámu egyéb anyagot zsákmányoltak.

Krakkó irányában üldözésbe mentek át Konyev tábornagy csapatai

Sandomierztől nyugatra az 1. ukrán arcvonal csapatai folytatták támadásaikat, elfoglalták Ostrovec, Szmelov, Tarnov, Opatow, Pozsarow városát, valamint több mint 200 más helységet és négy vasutállomást. Csensztochova és Krakkó irányában az 1. ukrajnai arcvonal csapatai üldözésbe mentek át és Kielcétől északnyugatra elfoglalták Wloszczowát, előnyomultak a Pilica folyóig, azon átkeltek és elfoglalták a Kielcétől 70 kilométerre nyugatra fekvő Koniecpolt, mely Csensztochovától csupán 40 kilométerre fekszik. E harcok során a szovjet csapatok több mint 140 német harckocsit semmisitettek meg, felmorzsoltak 2 német hadosztályt és többszáz löveget zsákmányoltak.

Krakkó irányában a németek ellentámadással igyekeztek a szovjet előnyomulást feltartóztatni, de ez eredménytelen maradt. A szovjet csapatok e közben 15 kilométert nyomultak előre és elfoglalták Miechovót és Slomnikit, mely utóbbi város csak 20 kilométerre van Krakkótól. E támadások folytán ujabb 500 helység jutott a szovjet csapatok kezére.

Budapesten a szovjet gárdaegységek ujabb 120 háztömböt foglaltak el. Január 15-én Budapesten 3160 német és magyar katona került fogságba.

A Balti-tengeren a Vörös Flotta egységei elsüllyesztettek két német hajót összesen 14 ezer tonna ürtartalommal.

Január 14-én az összes arcvonalon a szovjet csapatok 277 német harckocsit semmisitettek meg.

Rövidesen létrejön a Sztalin—Roosevelt—Churchill-találkozó

LONDON, január 17. Roosevelt elnök az egyik sajtóértekezleten kijelentette, hogy már megállapodtak a háromhatalmi értekezlet helyében és hamarosan utnak is fog indulni. A francia rádió értesülése szerint lehetséges az is, hogy Sztalin, Roosevelt és Churchill mellett esetleg De Gaulle is részt fog venni a tanácskozásokon. A megbeszélések helyét és idejét a legnagyobb titokban tartják.

HIREK

Óriási teljesitményü uj amerikai szállitórepülőgép

Az Egyesült Államok hadügyminisztériumában kijelentették, hogy az amerikai repülőerők egy olyan uj szállitórepülőgép felett rendelkeznek, amely több mint száz gyalogos katonát tud szállitani teljes felszerelésével együtt 3500 kilométer távolságra, közbeeső leszállások nélkül. Az uj szállitórepülőgép ezt az utat 10 óránál rövidebb idő alatt tudja megtenni.

*

HELYESBITÉS. A Fodrászipari Munkások Szakszervezete a Világosság tegnapi számában leadott közleményét helyesbiti: Pénteken délután 4 órakor szövetkezeti alakuló közgyülést tart.

FIGYELEM, HIDALMÁS! Hollandus Sámuel bőrkereskedőt felkérjük, hogy igen fontos szakmai kérdésben azonnal jöjjön be Kolozsvárra, a Világosság szerkesztőségébe.

NYILATKOZAT. Alulirottak kijelentjük, hogy a Képzőművészek Szövetségében viselt tisztségünkről a mai nappal lemondunk, csatlakozva Cornea Emil alelnök nekünk bejelentett lemondásához. Kolozsvár, 1945 január 16. Kós Károly elnök, Szolnay Sándor titkár.

A TANÁROK ÉS TANITÓK SZAKSZERVEZETÉNEK TISZTOGATÓ BIZOTTSÁGA január 20-án, szombaton délelőtt 9 órakor tartja utolsó ülését. Felhivja mindazokat, akiknek még elintézetlen ügyük van, hogy saját érdekükben feltétlenül jelenjenek meg. A Tisztogató Bizottság.

A VILÁGOSSÁG SZERKESZTŐSÉGE felkéri Ruszné Péter Margit Kőmálaljai-utcai lakost, hogy a délelőtti órákban jöjjön be szerkesztőségünkbe.

A NŐI SZABÓK és leánykaruhakészitők szakosztálya január hó 19-én d. u. 3 órakor gyülést tart az Ipartestület helyiségében. Vezetőség. 2589

GOLD SIMON fogász megkezdte müködését Deák F.-u. 49. sz. I. emeleten.

KŐMŰVESMESTEREK! Pénteken 10 órakor fontos szakosztályi ülés. Aki nem jön, felkeressük. Vezetőség. 2581

SZÉTBOMBÁZTÁK MUSSOLINI FŐHADISZÁLLÁSÁT. Luganóból érkező hirek szerint a Garda-tónál fekvő Feltrinelli villát, amelyben Mussolini tartózkodott, január 4-én az amerikai bombázók támadása teljesen megsemmisitette. Mussolini életét csak az a véletlen mentette meg, hogy a villa kertjében tartózkodott. A támadás után Mussolinit nyomban a fasanói német főhadiszállásra vitték.

A 12 ÉVES GYERMEKEKET IS MUNKÁRA HAJSZOLJÁK NÉMETORSZÁGBAN. A „Dagens Nyheter" cimü svéd lap közli, hogy a hitlerista hatóságok a munkáskezek égető hiánya miatt munkára mozgósitják a 12—14 éves gyermekeket is.

A MUNKAADÓKHOZ! Az OTI elnöksége a munkaadók tudomására hozza, hogy 1945 január 1-től kezdődően a kismunkaadók által fizetendő baleseti dijat az eddigi heti 10 fillér helyett 20 fillérben, mig a nagymunkaadók által a multban az intézet központjához fizetett baleseti járulék helyett heti 40 fillérben állapitja meg. A baleseti dij kizárólag a munkaadókat terheli, az alkalmazottak fizetéséből ezen a cimen levonást eszközölni nem lehet.

A HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTTAK OTI-JÁRULÉKA. Az OTI elnöksége a háztartási alkalmazottakat foglalkoztató munkaadók tudomására hozza, hogy a háztartási alkalmazottakat 1945. január 1-től kezdődően a 3-ik (uj) napibérosztályba sorozta. A fizetendő járulék összege havonta 32 P. 88 fillér.

Városi Szinház müsora:

1945 január 18-án, csütörtökön d. u. 3 órakor Csárdáskirálynő.
1945 január 19-én, pénteken d. u. 3 órakor Csárdáskirálynő.

Különvonat viszi Északerdély kiküldötteit a bukaresti szakszervezeti kongresszusra

Csütörtök délután különvonat indul Kolozsvárról. A román államvasut a különvonatot azoknak az északerdélyi szakszervezeti kiküldötteknek bocsátotta rendelkezésére, akik a Bukarestben szombaton megnyiló szakszervezeti nagygyülésre utaznak. A szerelvény Nagyváradról, illetőleg Szatmárnémetiből indul el, magával hozva az ottani és környékbeli kiküldötteket. A Székelyföld és Délerdély kiküldöttei utközben csatlakoznak. Erdély képviselete tehát az Egyesült Szakszervezetek nagygyülésén biztositva van.

A huszonnégy kolozsvári, továbbá a huszonnyolc vidéki kiküldött kedden délután összegyült, hogy megvitassa azt az álláspontot, amelyet a nagygyülésen képviselni fog.

Miért van szükség külön Északerdélyi Szakszervezeti Tanácsra?

Hosszu és alapos vita után a kiküldöttek elhatározták, hogy a nagygyülésen kérni fogják a külön Északerdélyi Szakszervezeti Tanács engedélyezését, még pedig azért, mert az a különleges helyzet, amelyet itt egyrészt a háborus viszonyok teremtettek, például a közlekedés terén, továbbá azok a politikai viszonyok, amelyekkel, mint pillanatnyi adottsággal, számolni kell a munka menetének gyorsitása terén, szükségessé teszik, hogy akár Kolozsváron, akár máshol határozati joggal felruházott, de minden tekintetben a romániai munkásság harci szövetségéhez tartozó Szakszervezeti Tanács felállitását engedélyezzék.

Érdekes vita fejlődött ki a szakmai szövetségek tagdija körül. A nyomdászok, vasmunkások és az épitőiparosok szakmai szövetsége ugyanis arra az álláspontra helyezkedett, hogy segélyegyleteit mindenáron megtartja, mert — különösen a 95 éves nyomdász szakszervezet — nem hagyhatja figyelmen kivül azt a tényt, hogy vannak olyan tagjaik, akik ezer-ezerkétszáz héten át fizették lelkiismeretesen nyugdij és segélyző alapjukat szolgáló járulékaikat és akiket most már nem lehet kisemmizni azzal, hogy a tagdijak leszállitásával ők jogaiktól elessenek.

Más, fiatalabb szervezetek, de a régiek uj tagjai is, mintha vonakodni látszottak volna a magas tagdijkötelezettség megszavazásától. Végül is a kiküldöttek ugy döntöttek, hogy minden szakmai szövetség maga fogja meghatározni e téren álláspontját, a három régi szervezet viszont megtartja — esetleg a többi romániai szervezetektől függetlenül is — azt a magasabb járulékot, amely képessé teszi őket a nyugdij-segélyző és egyéb alapok fenntartására.

A gyülés napirendjének ez a két pontja Timofi Gheorghe javaslatára határozatba ment át.

Kik képviselik Kolozsvár munkásságát az Egyesült Szakszervezetek bukaresti nagygyülésén?

Kolozsvár munkássága 24 kiküldöttel képviselteti magát a nagygyülésen: A vasutasok Timofi Gheorghe, Szatmári Sándor, Papp József, Predics Gyula, Tóth Sándor szaktársaikat, a vasasok Bruder Ferenc, Garbovan György, Veress Pál szaktársaikat, a közüzemi alkalmazottak Lengyel Sándor szaktársukat, az épitőiparosok Egyed Gyula szaktársukat, a Szakszervezeti Tanács Női Bizottsága Guzman Bőskét és Fischer Albertnét, a nyomdászok Lakatos István és Vargyas Gerő szaktársaikat, a magántisztviselők Bojan Pavel, Jordáky Lajos, Solomon Sabin és Imecs Márton szaktársaikat, a vendéglátóiparosok Lázár Lajos és Hartstein Béla szaktársaikat, a famunkások pedig Krisán János szaktársukat küldik el Bukarestbe.

Vasutcsaink ujabb 21 kocsit emeltek sinekre

KOLOZSVÁR, január 17. Amint már jelentettük, a Kommunista Párt vasuti sejtje kiadta a jelszót a többtermelésre, hogy többet és jobbat adhassunk a frontnak és a város közellátásának. Legnagyobb szükség a kocsikban mutatkozik. Ezért Deák János elvtársunk irányitása alatt a kihasználatlanul heverő s javitásra szoruló kocsik forgalomba hozása érdekében 900 méter sint fektettünk le a különböző műhelyekbe vezető vágányok ideiglenes meghosszabbitására. Munkástársaink ebből a munkából annyira lelkesen és fegyelmezetten vették ki részüket, hogy három nap alatt sikerült is sinre tenniök a kihasználatlanul heverő valamennyi kocsit. Ez pedig csak ugy volt kivihető, hogy a kocsirendezők, váltókezelők és pályamunkások minden elképzelhető módon segitettek. Még ebédidejükről is lemondottak s ebédjüket munka közben fogyasztották el.

Önfeláldozó munkájával ezuttal különösen Varga Dániel elvtárs tünt ki, de munkástársai is szép munkát végeztek, mert tudatában vannak annak, hogy odaadó munkájukkal milyen hatásosan segitenek a fasiszták ellen küzdő harctérl katonáknak. Munkájuk eredményeként 21 ujabb kocsit adtak át a javitómühelynek.

PAPP JÓZSEF *vasuti munkás.*

Több földet akarunk, hogy több vajat adhassunk!

Levél a Mérai Tejszövetkezet mai állásáról

Tisztelt Szerkesztő Testvérek!

A mérai tejszövetkezetről kedvezőtlen kritikát irt a Világosság egyik munkáslevelezője. Ezért s Kolozsvár vajellátásának feljavitása érdekében szükséges, hogy a város dolgozói megismerjék a mi tejszövetkezetünk helyzetét. A mérai tejszövetkezet ma 346 üzletrészes taggal rendelkezik. 1944 julius havában még 5765 kilogram vajat termelt, október havában azonban már csak 3451 kilogramot dolgozott fel. Ha a kéthónapi termelésében mutatkozó különbséget nézzük, októberben 2284 kiló csökkenést állapithatunk meg. A község gazdái aggodalommal nézik ezt a csökkenést előidéző gazdasági helyzetet, hiszen főfoglalkozásuk a tejtermelés. De a csökkenés sulyosan érinti Kolozsvár közellátását is. Tehát Méra és Kolozsvár lakosságának közös dolga a segitség módjával törődni.

A község gazdái nem állattenyésztéssel, hanem állattartással foglalkoznak. Mondhatni szinte teljesen a tejtermelésre vannak utalva s ezért nem tudják bevárni a bivalyok ellését, mert azok az utolsó öt hónapban nem tejelnek, ezért kénytelenek ellős bivalyaikat eladni és nagy összeg ráfizetésével tejelőt venni.

Az 1700 lelket számláló községnek mindössze 1200 hold kaszálója és szántóföldje van. Az egy gazdára eső egy vagy másfél hold földön a mérai nép, bármilyen szorgalmas is, képtelen saját magát is, meg szarvasmarháit is eltartani. Ezért mindig is kénytelen volt takarmányszükségletét a szomszéd falvakból beszerezni. Jelen pillanatban 100 kilogram szénáért száz pengőt kell fizetni s ez az állattartást teljesen megnehezíti. Ha ez igy megy tovább is, a gazdatársadalom Mérában tönkremegy s a tejtermelés előreláthatólag szintén csökkenni fog.

Ajánlatos volna tehát, ha Kolozsvár nagyobb gondot forditana a mérai tejgazdaságra. Persze a legnagyobb segitséget vagy a több földhöz, kaszálóhoz való juttatás, vagy az olcsó takarmányjuttatás jelentené. És ezt a segitési módot vagy igy, vagy ugy lehetővé kellene tenni, mert az utóbbi nyolc esztendőben Kolozsvár egyedüli biztos tejforrása Méra volt.

A tejszövetkezetünk ellen elhangzott panaszokra felhozzuk, hogy a tőlünk kitermelt vaj mindig a megállapitott hatósági áron került a vásárfelügyelőség asztalára és hogy annak szétosztása igazságosan vagy igazságtalanul történt-e a multban vagy a jelenben, az már nem a mi hatáskörünkbe tartozik. Mi csak azt tudjuk, hogyha minden község annyira magáévá tette volna a város szövetkezeti uton való közellátását, mint Méra, akkor a fekete piac régen eltünt volna!

Ha a segitség elmarad és ha a vaj szétosztására ezután is panaszok lesznek, akkor mi magunk leszünk kénytelenek utána járni, hogy milyen célt szolgál a mérai vaj. Jut-e abból a munkásgyermekeknek is akkor, amikor mi csak annyit kapunk vajunkért, amennyit kapunk? Azon gondolkozunk, nem tennénk e nagyobb szolgálatot magunknak is, meg a város lakosságának is, ha a szakszervezetekkel szövetkeznénk ezeknek a dolgoknak az intézésére? Hiszen a mostani helyzetben, mikor magunkat gazdáknak nevezzük fejenként háromnegyed holddal, jobban is esnék, ha egyszerüen földészmunkásoknak mondhatnók magunkat.

MÉRA, január 16.

Simon István
kisgazda

Az I. FOKU IPARHATOSÁG 109.528-1944. számu határozatával Ábrahám Vilmos Deák Ferenc-utca 46. szám alatti lakost vállalatvezetőül kinevezte Incze Béla céghez Dózsa György-utca 8. alá.

AZ ELSŐFOKU IPARHATÓSÁG 108.631—1944. sz. Dunky Katalin Szabadság-tér 7. sz. alatti lakos kérelmének helyt ad. Vállalatvezetőül Dunky Jenő Szabadság-tér 7. szám alatti kolozsvári céghez kirendeli.

Papirhulladék és makulatura ujságpapir

nagy tételben — mázsánként — eladó. Érdeklődni „Minerva" Brassai-u. 7. Üzemiroda

Mit élt át Sopronban és Pesten egy elhurcolt erdélyi magyar diák?

KOLOZSVÁR, január 17. Előttünk jórészt még mindig titok, hogy mit is müveltek a magyar fővárosban a megvadult nyilas-terroristák az utolsó két hónap alatt? Ez a kérdés minket, északerdélyi lakosokat is érdekel, hiszen testvéreink és fiaink ezreinek — románoknak is, magyaroknak is — még nem sikerült megszökniök a népgyilkosok eszeveszett táborából. És hány és hány aggódó szülő várja vissza a leventékkel elhurcolt gyermekét? De érdekli Budapest sorsa — az előbbiekkel egysorban — a Kolozsvárt élő budapesti munkaszolgálatosokat is, ők is családjukért aggódnak.

A napokban jött haza — igen kalandos körülmények között — egyik Sopronba vitt, alig huszéves erdélyi diák. Kiváncsisággal hallgatjuk érdekes feleleteit kérdéseinkre.

— Mikor indultál el és hová vittek Kolozsvárról?

— Ugy emlékszem, hogy szeptember utolsó napjaiban indultunk el és október 6-án érkeztünk meg Sopronba. Itt mostoha fogadtatásban részesültünk, mert ekkor az addig 48.000 lakosu városban már több mint százezren laktak. A polgármester kijelentette, hogy a város most már több menekültet nem fogadhat be. Nincs több férőhely. Ezt látva, én október 13-án Pestre utaztam és beiratkoztam a budai tanitóképzőbe. Igy reméltem valahogy elkerülni az előreláthatólag tragikus kimenetelü katonaságot. Ez azonban csak részben sikerült.

— Igy hát Pesten voltál, amikor a kormányzó elmondta emlékezetes rádiószózatát?

— Igen, ez október 15-én történt. Felejthetetlen nap volt. A kormányzó rádiófelhivását csak egyetlen lap közölte. De ezt az ujságárusok is megemlegetik. Az emberek kiméletlenül gyuródtak az ujságárusok közelébe. Egy-egy lapért valóságos közelharcot vivtunk. Én — barátom segitségével — valósággal az emberek vállán, térdelve jutottam el az ujságárushoz. A fegyverletételi parancs elhangzása után nemsokára felvirágozott, énekelő honvédek vonultak fel Pest főutcáin. A Nagykörut és a Rákóczi-ut annyi embert még nem látott, mint most. Az örömtől mindenki az utcákra sietett. A zsidók levették a sárgacsillagot és együtt örvendett Pest egész lakossága. De nem tartott sokáig az öröm. Uj rádiószózat hangzott el és uj kormányt kapott a szerencsétlen ország. Nyilas lapárusok tele torokkal üvöltötték késő éjszakáig, hogy: „Az egységes nemzet vértelen forradalma megsemmisitette a vén gazember árulását.“ A „vén gazember“ Horthy volt... Hideg dermedtség ült a fővárosra.

— Mi történt a kormányzóval?

— A testőrség október 16-ig védte a várat. Október 17-én aztán behatoltak a várba a németek. Egy testőrtiszt elbeszélése szerint a németek teljesen kifosztották és összetörték a budai várat. Minden megfoghatót elvittek, amit nem vihettek el, azt összetörték. Nem maradt a királyi várban egyetlen ép butor vagy ablak. Aki másnap ment fel a várba, azt már csak a szemét, piszok és nagy pusztaság fogadta.

— Voltak-e Pesten harcok az átalakulás idejében?

— Megszervezett harcról nem lehet beszélni, de még két nap mulva is hangos volt a város a szórványos lövöldözésektől. A Népszinház körül, a Tisza Kálmán-téren, a Teleki-téren még két nap mulva is voltak temetetlen halottak. A zsidóság is kivette részét ebből a két napból. Előfordult, hogy leigazoltatott zsidó nő igazolvány helyett pisztolyt vett ki a táskájából és rálőtt a nyilas karszalagosra. A vége igen szomoru lett. De ezt már mindenki tudja. Beszélték, hogy csak tisztet több mint kétszázat végeztek ki a németek.

— Mi történt a férfilakossággal, a pestkörnyéki munkássággal?

— November 1-én a tanitást az összes iskolákban beszüntették. Az ifjuságot pedig általános munka, illetve katonai szolgálatra kötelezték. A nem katonaköteles, 16 évet betöltött ifjakat munkaszolgálatra vagy hadiüzemi munkára kötelezték. November 15-én aztán nyilt parancsban hozták az ifjuság és a katonaság tudtára, hogy menniök kell Németországba, természetesen a harcoló egységek kivételével. A Németországba való elköltözés a 16—42 éves férfilakosságra vonatkozott. Ezek magukkal vihették családjukat. A hadiüzemek áttelepitését is megkezdték. Azt mondották, hogy Németországban külön magyar kolóniákat, ugynevezett „Kismagyarország“-okat fognak létesiteni. Nem is kell talán hangoztassam, hogy a lakosság semmi vonzalmat nem mutatott a „Kismagyarországok“ iránt. A parancsot ezrek és ezrek szabotálták. Pesten volt rejtekhely bőven. A munkásságot a legszigorubb őrizet alatt vitték el. 150 munkást 80 rendőr kisért. A németek általában semmi kiméletet nem ismertek sem a lakosság, sem a város iránt. A német parancsnokhoz egy küldöttség ment és kérte, hogy a hidakat ne robbantsák fel, mert a felrobbantott hidak miatt a tavaszi jégzajlás árvizzel fenyegeti egész Pestet. A parancsnok egy kézlegyintéssel intézte el a kérdést.

— Mi történt a minisztériumokkal?

— Eljövetelemkor már egy sem volt Pesten. A pénzügyminisztérium például egyenesen Németországba ment. A képviselő- és a felsőház a kormánnyal együtt Sopronba költözött. A pénzügyből mindössze egy alliszt maradt vissza.

— Neked hogy sikerült Pesten maradnod és végül hazajönnöd?

— Én a Hársfa-utcai Diákházban laktam s mint ittenj diák Prónay alezredes ifju különitményébe a Görgey-zászlóaljba nyertem beosztást. Parancsnokunk demokrata érzelmü ember volt s a maga zászlóaljába mind nyilasellenes érzelmü diákokat osztott be. Zsidót is bujtattunk zászlóaljunknál. Ezt azonban felfedezték s a Gestapo vizsgálatot tartott. Ennek eredményeképpen kilenc zsidót le is tartóztattak. Köztünk volt a Kommunista Párt egyik ifjusági csoportjának a titkára is. Magatartásunk miatt az egész zászlóalj gyanussá lett. Az esetleges keményebb rendszabályok elkerülése céljából egy vezérkari százados, aki szintén nyilasellenes volt, kivezényeltette zászlóaljunkat Ipolypásztóra. Ez akkor közvetlen az arcvonal mögött volt. Mi azonban Méndig mentünk csak s innen Vác felé, Irtáspusztára huzódtunk. Itt aztán elértük a szovjetkötelékeket. Fogságba estünk. Egy szovjet őrnagy hallgatott ki s egy pár nap mulva, december 23-án szabadon bocsátottak. Hét napig jöttem Kolozsvárig. Ez azonban már a könnyebbik része volt a háromhónapos kalandnak — fejezte be elbeszélését ifju barátom.

Ezeket hallva, feltesszük a kérdést: vajjon mikor lesz már vége ott is a mérhetetlen szenvedéseknek? Vajjon mikor kerülnek már haza a német rabságból apáink és a fiaink ezrei? Most, hogy Magyarország is belekapcsolódhatik a Vörös Hadsereg mellett az igazi szabadságharcba, reméljük, hogy a fasiszta hordák megsemmisitésében a magyar nép is derekasan kiveszi részét s igy a Magyarországba hurcolt erdélyiek is hamarosan hazatalálhatnak.

Vemes István

A vasárnapi Lenin-emlékünnepély műsora:

Lenin halálának huszonegyedik évfordulója alkalmából Kolozsvár lakossága hatalmas ünnepélyen hódol a munkásmozgalom nagy tanitómesterének emléke előtt. Az ünnepélyt a Józsa Béla-Athenaeum és a Bălcescu Népfőiskola rendezi. Az ünnepi müsorban a város és a közélet minden szerve, a lakosság minden rétege résztvesz, hogy az emberi szabadság nagy harcosának ünnepléséhez méltóan hozzájáruljon.

Az emlékünnepély müsora:

1. Szovjet himnusz. Előadja a Városi Szinház zenekara.
2. Lenin-requiem. Előadja a Köz- és Magánalkalmazottak Vegyeskara. Vezényel Gerzon Béla.
3. Megnyitó: románul Vescan Teofil, magyarul Nagy István.
4. A Moszkvai Központi Bizottság kiáltványa Lenin halálakor.
5. Beethoven: Gyászinduló a III. szimfóniából. Előadja a Városi Szinház zenekara, vezényel Szita Oszkár.
6. Coşbuc: Barbár ének. Előadja Pop Mihail.
7. Orosz dalok; Előadja Szegő Julia, zongorán kisér Szita Oszkár.
8. Gyóni Géza: Utolsó tánc. Előadja Mráz Lajos.
9. Szamosfalvi román parasztkórus.
10. A magyar földészifjuság kórusa.

Szünet.

11. Mussorgszky: a) Hajnal Moszkva fölött; b) Krimi képek. Előadja a Városi Szinház zenekara, vezényel Szita Oszkár.
12. Majakovszky: Beszélgetés Lenin elvtárssal. Előadja Mráz Lajos.
13. Román dalok. Előadja Bretán Endre.
14. a) Bolsevik tavaszkor; b) Lenin induló. Előadja a Köz- és Magánalkalmazottak vegyeskara. Vezényel Gerzon Béla.
15. Coşbuc: Földet akarunk! Szamosfalvi román parasztkórus.
16. Az ifju kommunisták, a ruházati és fodrászipari munkások és a Szabad Szinpad összevont szavalókórusa: a) Ime, itt állunk; b) Várnai Zseni: Élet, szabadság.
17. Orosz dalok. Énekli Jakoby Antal. Zongorán kisér Szita Oszkár.
18. Sztalin eskütételéből Lenin koporsója felett.
19. Partizán induló. Előadja a Vasuti Munkások Énekkara, vezényel Kárpáti Emil.
20. Internacionálé. Előadja a Köz- és Magánalkamazottak Vegyeskara. Vezényel Gerzon Béla.
Rendező: Szendrő Ferenc.

A diákság nem tűr többé soviniszta történelemtanitást az iskolákban

A Kolozsvári Demokrata Középiskolások Szövetsége minden iskolában és osztályban diákbizottságot állit fel

A Diákház nagytermében ezerkétszáz középiskolás diák gyült össze kedden délután, hogy a demokrácia szellemében hozzon döntést a maga dolgában. A Szakszervezeti Tanács részéről Jordáky Lajos és Veress Pál üdvözölték az egybegyült diákságot. Beszédeikben rámutattak az ifjuság szerepére a népek szabadságmozgalmában. A diákfelszólalók kifejtették, hogy a ma fiatalsága is vállalja ezt a feladatot és a munkásifjusággal egyetemben, nemzeti különbség nélkül akar küzdeni egy uj, demokratikus világrend kiépitéséért. A felszólalások összegezéseképpen a megalakult Kezdeményező Bizottság felolvasta a demokratikus diákszövetség határozati javaslatát. A határozati javaslat pontjai a következők:

1. A kolozsvári középiskolás diákság kimondja a Kolozsvári Demokrata Középiskolások Szövetségének megalakulását. A KDKSz szervezeti formája a következő: osztálybizottságok, iskolabizottságok és iskolaközi bizottság, mely a középiskolai diákságot mindenben képviseli, mint hatóságilag elismert legfelsőbb szervezet.

2. A Kezdeményező Bizottság a diákság legsürgősebb követeléseit, melyeknek megvalósitása a bizottságok feladata, a következőkben látja:

3. Legyen joga a diákságnak a tanterv és a tananyag megállapitásánál véleményét az illetékes szervek előtt kifejezésre juttatni.

4. A történelem tanitásából és mindazon tárgyakból, melyeknek keretén belül eddig fasiszta és soviniszta izgatást folytattak, küszöböljék ki ezeket az ifjuság széles tömegeit megmételyező részeket s nyujtsanak demokratikus nevelést az ifjuságnak.

5. Nyujtsanak lehetőséget arra, hogy szegénysorsu, tanulmányokat folytatni óhajtó diákok ingyenes középiskolai oktatásban részesülhessenek.

6. Oldják meg a középiskolás diákok kielégitő testnevelése elé tornyosuló akadályokat.

7. Egyes iskolákban tanárhiány van, tegyen lépéseket az Iskolaközi Bizottság ezen kérdés megoldása érdekében.

8. Legyen alkalma a demokratikus diákságnak a purifikálással kapcsolatban véleményét nyilvánitani.

9. Szünjön meg azonnal a testi fenyités minden formája. Az Iskolaközi Bizottság tegyen lépéseket ennek törvénybeiktatása érdekében.

10. Vezessék be a nyilt osztályzást.

11. Az Iskolaközi Bizottság foglaljon a legenergikusabban állást a különböző nemzetiségü középiskolás diákok együttmüködése mellett, hogy igy megismerhessék egymás kulturális és egyéb problémáit. Jelentse ki az Iskolaközi Bizottság, hogy az ifjumunkássággal való szerves együttmüködésben látja egyik főfeladatát s abban, hogy a diákság és az ifjumunkások között a mult rendszerek által emelt mesterséges válaszfalakat végleg lerombolja.

12. Az Iskolaközi Bizottság mondja ki, hogy a demokratikus diákság szervezkedése nem a tanárok ellen irányul, sőt ellenkezőleg, a tanárokkal való teljes együttmüködés mellett foglal állást. A demokratikus diákság teljesen tisztában van azzal a kötelességgel és felelősséggel, melyet a szervezkedés ráhárit és ennek tudatában a diákság fegyelmezett viselkedése érdekében mindent el fog követni.

Az ifjuság lelkes helyeslésssel tette magáévá a határozati javaslat pontjait és felállva percekig éltette a román-magyar diákegyüttmüködést. A diákság demokratikus alapokon való szervezkedése uj utat nyit az ifjuság nevelésében.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Apróhirdetések

HIRDETÉSI ARAINK: Apróhirdetés szavankint 60 fillér, legkisebb apróhirdetés 10 szóig 6 P. Keretes hirdetés mm² 1.50 P. Hirek között szavankint 1.50 P. Nyilttér szavankint 3 P. Közg. közlemények szavanként 2 P.

Adás - vétel

BÉLYEGGYÜJTEMÉNYEKET, tömegbélyeget bárkinél előnyösebben vásárolunk, kivánságra lejjel fizetünk. Dávid Ferenc-utca tizenkettő. 1677

FIGYELEM! Husiparosok, vendéglősök, bodegások figyelmét felhivom, hogy levescsont és egyéb hentesáruk kaphatók legjutányosabb áron. Pontos kiszolgálás. Szives pártfogást kér Takács husáruüzem, Kádár-utca 10. 2363

FAGYMENTES fajalmát nagytételben veszünk. Lehetőleg részletleszállitással. Dermata-Hangya. 2387

BÉLYEGGYÜJTEMÉNYEKET, tömegbélyeget bárkinél előnyösebben vásárolok. Dávid Ferenc-u. 12. 2459

CSOLNAKOS varrógép olcsón eladó. Petőfi-u. 21. Polgár. Gr. 31

ELADÓ hálószoba, konyhaberendezés, ugyanott egy Singer varrógép, egy fotelágy, spanyolfal, előszobatükör, állvány, kredenc, asztalok, stelázsik és sezlon. Mócok-utja 93. 2563

TOLSZTOJ, DUMAS összes müvei és más szépirodalmi könyvek eladók. Arpád-ut 9, ajtó 5. 2583

VASFURÓGÉP eladó. Eperjes-utca 33 szám. 2543

VESZEK és eladok ócska ruhákat. Rusu, Dávid Ferenc-utca 3. 2568

MEGVÁSÁROLOK és eladok mindenféle ruhákat, cipőt, fehérnemüt, szőnyeget, butorokat, konyhaedényt, varrógépet. Angoragyapjut, fonalat veszek és eladok. Üzlethelyiség, Postakert-utca 3. 2570

EGY fehér, mély gyermekkocsi eladó. Szabadság-tér 4—5 sz., I. em., 14. ajtó. 2576

ARANYAT, ÉS EZÜSTÖT a legmagasabb napi áron veszünk. Urbansky és Kérdő ékszer- és órakereskedés, Szabadság-tér 24. 2577

VENNÉK 1½ m. fényes, piros selymet. Görögtemplom-utca 21. 2584

HASZNÁLT szépirodalmi és szakkönyveket, valamint használt tintásüvegeket veszünk. „Atlas" könyv- és papirkereskedés, Szabadság-tér 22. 2582

ELADÓ főzőkályha, Dániel-kályha, konyhaszekrények, nagy veranda, ablaktok, 25-ös korcsolya. Rákóczi-ut 65, füszerüzlet. 2579

ELADÓ olcsón porszivógép, iróasztal, fekete férfiöltöny, atmeneti kabát, boa, különböző butorok. Vállalom bőrkabát, táska, cipők szakszerü festését. Postakert-utca 5, üzlethelyiség. 2570

ZOMÁNCOZOTT kombinált háló 5000 pengőért „Libertas", Deák Ferenc-utca 40. 2462

FIGYELEM! Törött aranyat, ezüstöt és drágakövet a legmagasabb áron vesz Hiil Kálmán órás és ékszerész. Mátyás király-utca 2 szám. 2602

LEICA, Contax, Roleiflex vagy Super Iconta fényképezőgépet keresek. Deák Ferenc-utca 6, II. em., 41. 2408

BORBELYÜZLET, volt trafikhelyiségben eladó. Mócok-utja (Mussolini-ut 91. 2601

BÉLYEGGYÜJTEMÉNYEKET, tömegbélyeget legmagasabb árért veszek. Horea-utca 48, első emelet 5. 2590

ELADÓ egy jókarban lévő favágógép. Bod Péter-utca 23 sz. 2536

EGY férfivarrógép eladó. Tordai-ut 14, ajtó 4. 2586

KIÉGETT, ócska villanyvasalókat veszek. Slezják, Deák Ferenc-utca 24. 2591

OLCSÓN eladó egy patefon, 80 drb. müvész- és sok más lemez. Erlekezni Kövespad-u. 36. Lázárnál, délután. 2592

Alkalmazást kaphat

ÖNÁLLÓ, intelligens háztartásbelit keresek azonnalra. Görögtemplom-utca 21. 2584

FLACH-gépen fejelni tudó nőt keresek. David Ferenc-utca 9. 2600

EGY varrógép bérbe kiadó. Cim a kiadóban. 2600

AUTÓSZERELŐT és vasesztergályost felveszek. Pop és Duma, Petőfi-utca 44. Garázs. 2597

ASSZISZTENSNŐT keresek, aki lakásomat is rendben tartaná. Dr. Traub, Hegedús S.-u. 4. 2561

Ingatlan-lakás

BELVÁROSBAN különbejáratu, modern butorozott szoba ert jó árat fizetek. Cimeket a kiadóba kérem leadni. 2578

KIADÓK jutányosan egyes szobák a Szabadság-téren. Cim a kiadóban. 2579

ÖSSZKOMFORTOS 3 4 szobás lakást keresek. „Kimondóban központban jeligére. 2598

KERTES villa kiadó. Görögtemplom-utca 21 szám. 2584

KIADÓ szépen butorozott garzonier zongorahasználattal. Cim a szinház portásánál. 2573

KERESEK szoba, konyha, komfortos lakást. Cim „Pontos fizető" jeligére a kiadóban. 2571

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba matrácczal, ágynemü nélkül, fürdőszobahasználattal, Széchenyi-téren azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 2587

KIADÓ egy szép, nagy, tiszta, parkettes helyiség irodának, Kriza-utca 16 alatt. 2574

Különféle

FIGYELEM! Megnyilt a „Fehér akác" vendéglő és étterem Jókai-utca 13 sz. alatt, ahol ros on sütik a frics halat. Fatányéros, frissen csapolt sör vár ott terád, az angyatát. Hallgasd meg hát, „mit susog a fehér akác". 2596

VILLAMOSÜZLETEMET megnyitottam. Szerelést, javitást vállalok. Kérem a közönség szives pártfogását. Kun Lajos, Mátyás-u. 1. 2596

PÉCSRE, oda-visszautazót keresek, kiment gépkocsi vállal. Gavallér festőde, Arpád-ut 16. 2588

ARUSZÁLLITÁST, költöztetéseket és mindennemü szállitást garantáltan és szakszerüen vállalok. Berde Mózes-utca 3, II. emelet. 2299

GYÜMÖLCS- és zöldségüzlet olcsó árakkal megnyilt Pap-u. 71 alatt, Apáti-u. sarok. A tisztelt közönség támogatását kérem. Ilyés. 2593

ELVESZETT egy fekete csontkeretes szemüveg a Magyar-u. és Malinovszki-tér között (volt Hitler-tér). Becsületes megtalálója jutalom ellenében kérem adja le. Kiss Géza, Malinovszki-tér 17. Gr.

BUKARESTBE utazom, bármilyenszerü megbizást vagy árubeszerzést vállalok Spreng László, Deák Ferenc-utca 36, II. emelet, ajtó 11, délután 2—4 között otthon vagyok. 2567

KÉREM azon urat, ki a Telegdi állomáson egy koffert átvett, hogy feladja a vagonba, de nála maradt; hogy Kolozsváron, a Muntyán temetkezési intézetbe adja be, Unió-utca 1 sz. 2569

EHRENSTEIN LÁSZLÓ II/1 Kmszben legutóbb Zsibón teljesitett szolgálatot. Aki személyéről vagy sorsáról tud, kérem közölje Dózsa mérnökkel, üzletvezetőségen I. em. 2585

FELKÉREM azon illetőt, aki Kecskeméten a 71/1 rohamzlj-nál szolgált és tud valamit férjemről, Szabó Béla gépkocsivezetőről, értesitsen, vagy tudassa velem cimét. Szabó Bélané, Ipar-u. 23 sz. 2580

Szerkeszti BALOGH EDGAR
A szerkesztésért felel NAGY ISTVÁN
Hivatalos órák 8-tól 12-ig.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Brassai utca 7.

LEGUJABB

Svájci bankárok a Gestapo szolgálatában

NEWYORK (Tass). — Az Egyesült Államok gazdasági rendszabályokat léptetett életbe Svájccal szemben. Ez alkalommal az amerikai sajtó részletesen foglalkozik a svájci kérdéssel, hangsulyozva, hogy Svájc semlegességének védelme alatt segitséget nyujt a hitlerista Németországnak.

„Svájc semlegessége azt jelenti — irja a Pall Mall —, hogy hitelre fegyvereket gyárt és szállit Németország részére".

A Richmondban megjelenő Times Dispatsch a következőket irja: Svájc megtiltja bankárainak, hogy ügyfeleinek pénzügyi müveleteiről bármiféle felvilágositást adjon. Ezzel segiti a hitleristákat, hogy óriási összegeket csempészhessenek külföldre. A lap a továbbiakban megállapitja, hogy Svájc semlegessége ellenére beárulja a Gestapo ügynökeinek az antifasisztákat.

A németek feltételnélküli megadása mellett foglalt állást az angol alsóház

LONDON, január 17. — Eden külügyminiszter tanácskozásokat folytatott Péter jugoszláv királlyal, melyen résztvett Tito nemzeti felszabaditó bizottságának londoni követe is.

Churchill az angol alsóház ülésén kijelentette, hogy Németországgal szemben ragaszkodnak a feltétel nélküli megadás elvéhez, mely véleménye szerint csak kis mértékben hosszabbitja meg a háborut. Különben az angol alsóház is e mellett foglalt állást nagy szótöbbséggel.

A nyugati fronton egyesült az 1. és 3. amerikai hadsereg

LONDON, január 17. Az Ardennekben a németek az ellentámadással elért területnyereség kétharmadát már ismét elvesztették. Houffaliznél ismét egyesült az 1. és 3. amerikai hadsereg, melyet a német ellentámadás december végén elválasztott. A német beszögellés északi részén, Stavelot és St. Vith közt tovább folynak a sulyos harcok, melyek az amerikaiak előnyomulásával végződtek. St. Vithet a szövetségesek 6 kilométerre megközelitették és Bastogne környékén is térnyereségre tettek szert.

Az olaszországi arcvonalon a nagy hóesés miatt nem történt jelentősebb esemény.

Luzon szigetén az amerikaiak balszárnyán erősödött a japán ellenállás, de Manilla irányában még mindig nem találkoztak az amerikai csapatok a japánok zömével.

A németek titkos parancsot adtak ki a szovjet foglyok agyonlövetésére

Ötvenötezer német katonát tett harcképtelenné 1944-ben a Tito-hadsereg

MOSZKVA, január 17. (Rádió) A szovjet tájékoztató iroda jelenti: Keletporoszországban egy szovjet felderitő járőr birtokába jutott a Hermann Göringről elnevezett ejtőernyős zászlóalj parancsnokságának egy titkos parancsa, amely a következőket mondja:

„Abban az esetben, ha szovjet tiszteket és katonákat ejtenek foglyul, egyet vagy kettőt közülök azonnal a parancsnokságra kell vinni, a többieket pedig agyon kell lőni".

MOSZKVA, január 17. (Rádió) A „szabad Jugoszlávia" rádióállomás közli, hogy az elmult év folyamán a jugoszláv nemzeti felszabaditó hadsereg öt hadteste 55.000 ellenséges tisztet és katonát tett harcképtelenné. Ezek között 24.000 halott van.

Háromszáz francia háborus bünöst itéltek halálra

PÁRIS, január 17. (Rádió) A francia népbiróságok január elsejétől több mint háromszáz halálos itéletet mondottak ki a háborus bünösök és németekkel együttmüködő személyek fölött. Ugyancsak mintegy háromszáz embert életfogytiglani kényszermunkára itéltek. A Franciaország területén müködő huszonhat néptörvényszék eddig 18.700 pert tárgyalt. Becslés szerint még 50.000 ügyet fognak letárgyalni.

Sárvári József munkásköltő emlékére

Egy bukaresti szakszervezeti ujság kis nekrológot közöl egy számunkra eddig ismeretlen, magyarnak született, de románul iró költőről. A rövid megemlékezés néhány mondatából egy szerfelett különös, saját nemzeti közösségéből korán kikényszerült, hányt-vetett munkásember életének és jellemének körvonalai rajzolódnak elő. Érdekes szociológiai feladat volna az eredettől kezdve pályája végéig felgöngyöliteni ennek a különös jelképpé vált magyar munkás-életnek alig látható szálait, meg-megállapodni egy-egy állomásán s belemélyedni abba a sorsba, mely — tudjuk — néhány emberöltő óta oly sok erdélyi magyar közös sorsa.

Bármily kevés is a rendelkezésünkre álló adat, ahhoz mégis elegendő, hogy levonhassuk belőle a tanulságot: Sárvári József élete az eredeti, nagyobb emberi családtól, nemzetétől távol, a megvetett „boanghen"-soron, lelki kolduskenyéren való tengődés lett volna, ha idejekorán be nem torkollik egy tágabb közösségbe, a szociálizmusba. Ezen a közösségen belül találta meg, a maga módján, elhivatását: magyar szabadságharcos költők müveinek román nyelven való tolmácsolását, hogy a két civakodó és nacionalista jelszavak drótsövényével elválasztott népet egymáshoz közelebb vigye és siettesse várva-várt megbékélésük folyamatát. Ezért szólal meg az ő tolmácsolásában Petőfi Sándor, Csizmadia Sándor; s akkor is az emberiesség eszményét szolgálja, amikor szélesebb érdeklődésének megfelelőleg, a külföld szabadság-hirnökeitől, Ada Negritől, Maxim Gorkijtól, vagy a lengyel Julius Rudmanszkytól fordit.

Sárvári József nem érhette meg álmainak teljesülését. A román ujság szerint „azokban az embertelen időkben, mikor minden mozgatmat, mely a gyötrő iga lerázására irányult, tömeg-agyonlövésekkel büntettek, megölte magát."

Egy müfordités-kötet s egy eredeti versgyüjtemény maradt utána, valamint néhány kiadatlan vers, amely életében nem láthatott napvilágot. Nem valami gazdag hagyaték ugyan, de ahhoz elégséges, hogy Sárvári József nevét megóvja az elkallódástól, sőt szerény belépőjéül is szolgáljon a népeink egymásrautaltsága alapján szabadságot és szeretetet hirdetők, a Medgyes Lajosok, Ady Endrék és József Attilák Pantheonjába.

JEKELY ZOLTÁN

A rendőrség hirei

SOVINISZTA HATALMASKODÓKAT TARTOZTATOTT LE A SZOVJETPARANCSNOKSÁG. Bendre Teofil 30 éves, kolozsmegyei Szfarás községbeli lakost letartóztatták a katonák és átkisérték Bánffyhunyadra, majd a kolozsvári parancsnokságra. Bendre több társával, köztük három maniu-gárdistával „igazságot szolgáltatott" a községben és agyba-főbe verte a neki nem tetsző lakosokat. Ezenkivül soviniszta kijelentéseket tettek és mindenképpen igyekeztek megakadályozni a község román-magyar lakosságának békés együttélését. A szovjetparancsnokság jegyzőkönyvet vett fel és átadta az ügyet további kivizsgálásra a rendőrségnek.

AKASZTOTT EMBER EGY LAKATLAN HÁZBAN. Ismeretlen 45—50 év körüli akasztott férfi hullára akadtak a Majális-utca 49. szám alatti lakatlan ház padlásán. A rendőrségi vizsgálat során bebizonyosodott, hogy az ismeretlen férfi öngyilkosságot követett el.

ZSEBMETSZŐKET FOGTAK A RAZZIÁZÓ RENDŐRÖK. A Széchenyi-téri razzia folyamán letartóztatták és őrizetbe vették Csányi Károly, Balha Márton, Kanalas József és Novák Anna közismert zsebmetszőket.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Minerva" Irodalmi és Nyomdai Müintézet Kolozsvár.